

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study)

ประชากรศึกษา

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือเกษตรกรชนเผ่าปกากะญอ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแม่สาขานาเลา หมู่ที่ 9 ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเจาะจง (Purposive sampling) เกษตรกรชนเผ่าปกากะญอ บ้านแม่สาขานาเลา หมู่ที่ 9 ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรและทำหน้าที่ในการจัดฟันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนทั้งหมด 46 หลังคาเรือน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ทำการศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยคำถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในครอบครัว และรายได้ของครอบครัว คำถามเป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลประสบการณ์ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ ระยะเวลาในการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ความถี่ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ประวัติการแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช แหล่งความรู้ การได้รับข่าวสารการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คำแนะนำการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการเคยได้รับการตรวจ เพื่อหาสารเคมีตกค้างในเลือดจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดและปลายปิด มีจำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ได้แก่ การปฏิบัติตัวก่อนการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช การปฏิบัติตัวขณะการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการปฏิบัติตัวหลังการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จะต้องเลือกตอบตามที่ปฏิบัติจริงเพียงข้อละ 1 คำตอบ มีจำนวน 37 ข้อดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก	ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้	2	คะแนน
	ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	1	คะแนน
	ไม่ปฏิบัติ	ให้	0	คะแนน
ข้อคำถามเชิงลบ	ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้	0	คะแนน
	ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	1	คะแนน
	ไม่ปฏิบัติ	ให้	2	คะแนน

การหาคุณภาพและเครื่องมือ

1. ความตรงด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านส่งเสริมสุขภาพ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม จากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 เชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน และครูชำนาญการหัวหน้าวิชาการ โรงเรียนบ้านนาบุญโฮ่งขอต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 1 ท่าน แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

2. ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) โดยการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่บ้านแม่บอน หมู่ที่ 4 ตำบลโฮ่งขอต อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นหมู่บ้านใกล้เคียงกัน มีลักษณะบริบท และวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับหมู่บ้านที่ทำการศึกษ แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach'alpha coefficient) ซึ่งได้เท่ากับ .85

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมของสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเคารพความเป็นบุคคล ขอความยินยอมในการสัมภาษณ์ ไม่ระบุชื่อ ไม่เปิดเผยของกลุ่มตัวอย่าง และจะนำเสนอข้อมูลโดยภาพรวมของหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานสาธารณสุข อำเภอพร้าว สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว องค์การบริหารส่วนตำบลโหล่งขอด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบ คือเกษตรกรชนเผ่าปกากะญอ บ้านแม่สาขานาเลา หมู่ที่ 9 ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
2. ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานการเกษตร นักวิชาการเกษตร กำนันตำบลโหล่งขอด ผู้ใหญ่บ้านบ้านแม่สาขานาเลา คณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านแม่สาขานาเลา เพื่อขอความร่วมมือ และให้การสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษานัดหมายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและผู้นำ ชุมชน เพื่อประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษากลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตการเก็บข้อมูล
4. ผู้ศึกษากำหนดให้มีผู้ช่วยผู้ศึกษาจำนวน 1 คน คือ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ปฏิบัติงานประจำสถานีอนามัยบ้านหนองปิด ตำบลสันทราย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชนเผ่า ปกากะญอ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสัมภาษณ์ และสื่อความหมายในการทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่จัดทำขึ้น ในกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่กำหนดไว้ จนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
5. ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดเก็บข้อมูล มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเตรียมการบันทึก และวิเคราะห์ข้อมูล ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป STATA v 8.0 (STATA COR. Texas) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว รายได้ของครอบครัว วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ อัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ ระยะเวลาในการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ความถี่ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ประวัติการแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช แหล่งความรู้ การได้รับข่าวสารการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การเคยได้รับการตรวจเพื่อหาสารเคมีตกค้างในเลือดจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และพืช คำแนะนำการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตัวของเกษตรกร ในการป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ การปฏิบัติตัวก่อนการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ขณะการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และหลังการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือหาความต่างของ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ โดยแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ได้แก่

คะแนนระดับไม่ดี (ไม่ปฏิบัติ ใช้ $X < \bar{X} - SD.$) หมายถึง คะแนนที่น้อยกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย ลบด้วยค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คะแนนระดับปานกลาง (ปฏิบัติบางครั้ง ใช้ $\bar{X} - SD. < X < \bar{X} + SD.$) หมายถึง คะแนนตั้งแต่ คะแนนค่าเฉลี่ยลบ ด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จนถึง คะแนนเฉลี่ยรวมกับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คะแนนระดับดี (ปฏิบัติทุกครั้ง ใช้ $X > \bar{X} + SD.$) หมายถึง คะแนนที่มากกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยรวมกับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขึ้นไป

4. ใช้สถิติ Independent Samples T-Test วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนพฤติกรรมกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับ เพศ และการเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และใช้สถิติ Oneway Anova วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนพฤติกรรมกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

กับกลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ของครอบครัว หากพบนัยสำคัญทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มย่อย (Multiple comparison) ด้วยวิธี Bonferroni Test

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบใช้ตัวแปรหุ่น โดยให้คะแนนพฤติกรรมเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรต้นประกอบด้วยลำดับชั้น แต่ละชั้นของ เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด ระดับรายได้ของครอบครัว และการเคยได้รับการฝึกอบรม ใช้ขั้นตอนการสร้างแบบจำลองแบบย้อนหลัง (Backward Stepwise algorithm) โดยเลือกตัวแปรที่มีค่า p-value น้อยกว่า 0.05

6. การเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มที่มีความแปรปรวนแตกต่างกัน ใช้ Kruskal - Wallis Test

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University.
All rights reserved